

Hugmynd um brjóstgóðar konur

Auður Jónsdóttir

Ég þekki konu sem er hjúkrunarfræðingur og í fjölskyldu með þó nokkrum læknum. Eitt sinn spurði ég hana hvort hún hefði aldrei spáð í að verða læknir. Hún svaraði: Nei, því ég vil vera í nálægð við manneskjuna. Þess vegna er ég hjúkrunarfræðingur. Þessi orð hennar fengu mig til að átta mig á að þegar ég hef dvalið á spítala, ýmist sjálf, með son minn eða fyrrverandi maka, þá hef ég aðallega átt í samskiptum við hjúkrunarfræðinga, oft í þeirri trú að þeir væru læknar.

Auður Jónsdóttir rithöfundur.

Læknar koma eins og sviptivindar, í augum sjúklingsins, fara yfir athuganir hjúkrunarfræðingsins og hverfa síðan aftur. En hjúkrunarfræðingurinn er sá sem hlúir að mér, skilur áhyggjur mínar, útskýrir það sem útskýra þarf og oft meira til, og er til staðar fyrir sjúklinginn — oftast með hlýju og athugulu viðmóti sem róar og græðir. Ég hafði aldrei almennilega hugsað út í þetta fyrr en þessi kunningjakona mín sagði þetta. Þegar ég hugsa út í það, þá hef ég svo oft tekið hjúkrunarfræðing í misgripum fyrir lækni og jafnvel sagt: Já, hinn læknirinn sagði ... — og verið leiðrétt: Nei, það var hjúkrunarfræðingur.

Hjúkrandi kona

Þegar Birgitta Haukdal gaf út barnabók, fyrir ekki svo löngu síðan, þar sem ein söguhetjan var kölluð hjúkrunarkona varð það, jafnt sem fleira í birtingamynd hjúkrunarfræðingsins í bókinni, efni í áhugaverða umræðu.

Orðið hjúkrunarkona, jafnt sem myndbirting og hlutverk hjúkrunarfræðingsins í verkinu, þóttu gefa villandi mynd af starfinu, jafnvel niðrandi. Vissulega var þessi birtingarmynd gamaldags og ekki í takti við raunveruleikann, reyndar minnir mig að bókin hafi verið uppfærð og endurprentuð. En um leið má segja að umræðan um verkið hafi orðið svo kröftug að á endanum hafi bókin leitt til góðs, þar sem umræðan skerpti meðvitund almennings um starfið og það hvernig innræting fyrri tíðaranda getur ruglað skilning okkar á eðli þess.

Umræðan fékk mig að minnsta kosti til að hugsa um hvort orðið hjúkrunarkona og hughrifin sem fylgdu því hér á árum áður hafi litað skilning minn á starfinu meira en ég gerði mér grein fyrir. Af hverju hafði ég stundum haldið að hjúkrunarfræðingar væru læknar?

Rótgrónar ímyndir

Getur verið að í gegnum tíðina hafi eitthvað blundað í mér sem fékk mig til að álykta að manneskjan sem hlúði að mér eða barninu mínu hlyti að vera læknir fyrst hún byggir yfir allri þessari þekkingu og getu til greininga — og það þrátt fyrir að ég ætti og teldi mig vita betur. Já, fyrst hún var ekki í stuttum kjólgopa?

Kannski er ástæðan sú að í skynjun minni blundar staðalímynd hjúkrandi konu eins og hún hefur svo oft birst mér í bókum og kvikmyndum síðan ég var ómálga. Þegar ég hugsa um orðið hjúkrunarkona kemur strax upp í hugann mynd af skoplegri hjúkrunarkonu með stór brjóst í þröngum kjól.

Þetta er eins konar skopmynd sem birtist stöðugt í fjölbreyttri en samt svo keimlíkri mynd í bókum, bíómyndum og á myndum. Í fljótu bragði man ég eftir hjúkrunar-

„En tungumálið er lifandi. Veruleikinn umbreytist og um leið tungumálið. Til að tungumálið nái að fanga veruleika okkar sem best þurfum við að endurnýja það og skipta út orðum fyrir önnur betri.“

konu í Áfram-myndunum, vinsælum enskum gamanmyndum sem tröllriðu myndbandaleigunum þegar ég var barn.

En þessi hughrif, sem brjótast fram þegar ég heyri orðið, framleiða hratt óljósar minningar um svo margar hjúkrunar-konur í miðlum og myndum; yfirleitt tvenns konar, annaðhvort stórgerðar og skapvondar eða með útstæð, dúnmjúk brjóst í stuttum kjól og með eins konar kapp á höfðinu.

Þannig hafa hjúkrunarfræðingar svo oft verið fram settir í menningu okkar. Ýmist strangar eða sexí, skapaðar úr klénum hugmyndum um konur.

Og af því að innræting æskunnar getur lúrt svo djúpt innra með okkur, þá er í raun og veru skiljanlegt að hún kraumi enn þá í samfélaginu, þó að við vitum betur.

Ást á orði

Meðvitund er eitt, rótgrónar ímyndir annað. Ímyndir eiga til að rista svo djúpt, dýpra en við gerum okkur grein fyrir, sama þótt við kærum okkur ekki um þær og þykjumst vita betur. En! Svo er það hin hliðin. Ég viðraði þessar vangaveltur við vinkonu mína, sem er gamalreyndur blaðamaður, og þá minntist hún þess að hafa eitt sinn tekið viðtal við eldri hjúkrunarfræðing sem hefði beðið hana um að skrifa frekar hjúkrunarkona en hjúkrunarfræðingur. Og ég gerði það! sagði vinkona mín. Því henni þótti svo vænt um orðið. Það bjó í minni viðmælandans, orðið sem fangaði minningar hennar og ást til starfsins sem hún hafði lengi gegnt.

Já, veruleikinn er flókinn. Og sjaldnast á einn veg. Orðið hjúkrunarkona er samgróid minni okkar, bæði á óæskilegan hátt en líka góðan. Góðan — því við eigum svo mörg góða minningu um manneskju að hlúa að okkur, einhver tímunn, þegar við kölluðum hana hjúkrunarkonu. En tungumálið er lifandi. Veruleikinn umbreytist og um leið tungumálið. Til að tungumálið nái að fanga veruleika okkar sem best þurfum við að endurnýja það og skipta út orðum fyrir önnur betri. Þannig hjúkrum við tungumálinu og áhrifamáttur þess verður sá að veruleikinn verður betri um leið. — Heilbrigðari.

Næring+ Millimál í fernu

Næring+ er orku- og próteinríkur næringardrykkur sem hentar vel þeim sem þurfa að þyngjast eða sporna við þyngdartapi.

Næring+ er vítamín- og steinefnabættur. Næring+ hentar einnig þeim sem vilja handhægt orku- og próteinríkt millimál.

ORKA + PRÓTEIN + VÍTAMÍN (B1, B2, B6, B12) + ÁN GLÚTENS + ÁN LAKTÓSA

Sjúkratryggingar Íslands
veita styrk til kaupa á Næringu+

